

TUTKIMUSSIHTTEERIN PALSTA

Göteborgin Solmu-ryhmä, siirtolaistyötä parhaimmillaan

Siirtolaisuus johtaa usein tilanteeseen, josta selviytymiseen tarvitaan ulkopuolista apua. Ruotsissa on jo useita vuosia pyritty erilaisin julkisin ja vapaaehtoisin toimenpitein poistamaan maahanmuuttaneiden sosiaalista turvattomuutta. Tukholmassa ja Göteborgissa merkittävä osa sosiaalityöstä kanavoituu ns. Solmu-ryhmien kautta. Ryhmät ovat samantyyppisiä nimistä huolimatta täysin erillisiä organisaatioita. Tutustuin 5.7.1985 Göteborgin Solmu-ryhmän työskentelyyn, joten havaintoni koskevat vain siellä suoritettavaa toimintaa.

Göteborgin Solmu-ryhmä perustettiin vuonna 1981, ja se toimii kunnan sosiaaliviraston alaisena laitoksena. Työntekijöitä oli kesällä 1985 kaikkiaan seitsemän. Työntekijät ovat luonnollisesti suomenkielisiä ja useimmilla heistä on myös siirtolaistausta. Ryhmän puoleen voi kääntyä silloin kun siirtolaisella esiintyy mm. perheeseen, ihmisuhteisiin, asuntoon, opiskeluun ja yksinäisyyteen liittyviä ongelmia. Apua saa myös silloin kun vaikeudet koskevat muuttajan oikeuksia ja velvollisuuksia Ruotsissa. Toiminta on alusta lähtien osoittautunut tarpeelliseksi. Vastaavan sosiaalityöntekijän Marjatta Ranstrandin mukaan toiminnan alussa avun tarvitsijat olivat useimmiten yk-

Sosiaalityöntekijä
Kaisu Brandenfeldt

Vastaava
sosiaalityöntekijä
Marjatta Ranstrand

Kanslisti
Paula Nissinen

sinäisiä maahanmuuttajia. Ajan kuluessa työn luonne on kuitenkin muuttunut enemmän perhekeskeiseksi: nykyisin ryhmän työssä on keskeisellä sijalla erilaisiin kriiseihin joutuneiden perheiden auttaminen. Toisaalta toimintaa on haluttu suunnata yhä enemmän ennaltaehkäisevään työskentelyyn. Tällöin toiminnan kohteena ovat sosiaalityöntekijä Kaisu Brandenfeldtin mukaan erityisesti alkoholi- ja huumeongelmista kärsivät nuoret.

Vuonna 1984 Solmu-ryhmän palveluja käytti kaikkiaan n. 250 asiakasta. Yhtä asiakasta kohti voi olla useitakin vastaanottoja. Marjatta Ranstrandin mukaan palvelujen kysyntä lisääntyy jatkuvasti. Ryhmään on aikaisemmin kuulunut vierailevia sosiaalityöntekijöitä Suomesta. Virkailijavaihto on koettu onnistuneeksi ja sen jatkumista tavalla tai toisella pidettiin suotavana. Ilmeistä onkin, että Solmu-ryhmässä saa nopeasti selvyyden vaikeimmista siirtolaisuuteen liittyvistä sopeutumisongelmista.

Vierailun aikana minulla oli tilaisuus tutustua Solmu-ryhmän kanslistin Paula Nissi-

sen tekemiin mielenkiintoiisiin tilastokeselvityksiin Göteborgin suomalaisten lähtö- ja tulomuutosta. Tulokset osoittivat, että siirtolaiset muuttavat maan sisällä varsin voimakkaasti. Muutot suuntautuvat yleensä Göteborgista pois päin, sillä ainoastaan nuorten ikäluokkien kohdalla (20-24 -vuotiaat) kaupunki saa muuttovoittoa. Suomalaisten siirtolaisten muutto Göteborgista ulkomaille (so. lähinnä paluumuutto Suomeen) on suurinta 30-34 -vuotiaiden kohdalla. Kysymyksessä ovat ilmeisesti ns. nuoret perheelliset, joilla mm. Korkiasaaren Siirtolaisuusinstituutissa tekemän tutkimuksen mukaan paluun tärkein motiivi liittyy lasten koulutukseen.

Kokonaisuutena ottaen ryhmän työ on erittäin tärkeää ja tuloksellista. Toivottavaa tietysti olisi, että vastaava toiminta leviäisi muihinkin Ruotsin suomalaiskeskuksiin. Solmu-ryhmän osoite on: Östra Larmgatan 10, 41107 Göteborg (puhelin Suomesta 99046-31/13 36 45).

Tutkimustoiminnassa tapahtuu

Siirtolaisuusinstituutin omassa tutkimustoiminnassa on jälleen menty askel eteenpäin, sillä VTK Matti Simpanen on saanut valmiiksi tutkimuksensa Turun lähtömuutosta. Raportti sai paljon julkisuutta, sillä kaikki Turun päivälehdet huomioivat sen pääkirjoituksessaan. Tutkija Simpanen on aloittanut uuden tutkimushankkeen, jossa hän selvittää Ruotsista Suomeen palanneiden yritystoiminnan laajuutta, luonnetta ja merkitystä sekä kunnille että itse muuttajille. Hankkeen kustantaa työvoimaministeriö.

Instituutissa huhtikuussa 1985 aloitettu ns. UNESCO-projekti (Siirtolaisuutta koskeva lehdistökirjoittelu Suomessa vuosina 1880-1939) on saanut uuden tutkijan FM Esko Heikkosen vaihtaessa tutkijankammion luokahuoneeseen; hän toimii nykyisin vakinaisena historianopettajana. Esko Heikkosen seuraajaksi on tullut HuK Kimmo Koiranen, joka parhaillaan viimeistelee pro gradu -tutkielmaansa aiheesta "Saksalaisten Suomi-kuva keisarinvallan aikana". Kimmo monipuolistaa huomattavasti instituutin urheilullista

profiilia harrastamalla samoilua Lapin erämaissa ja hakkuuaukeilla.

Siirtolaisuusinstituutti on aloittanut oman tutkimusohjelman tekemisen. Tavoitteena on määritellä ne tutkimushankkeet, jotka instituutissa on tarkoitus toteuttaa vuosien 1986 - 1990 välisenä aikana. Tutkimusohjelma perustuu suurelta osin viime vuonna valmistuneeseen tutkimuspoliittiseen ohjelmaan, jossa esitettiin koko valtakuntaa koskevat muuttoliiketutkimustarpeet. Instituutti aikoo nyt omalta osaltaan vastata huutoonsa eli ryhtyä paikkaamaan havaitsemiaan tutkimusaukkoja.

Ohjelma käsitellään lopullisesti Siirtolaisuusinstituutin valtuuskunnan kokouksessa 18.11.1985, jonka jälkeen siihen on mahdollista tutustua laajemmaltikin. Ohjelmassa on yksittäisten tutkimushankkeiden lisäksi kartoitettu ne periaatteet ja tavoitteet, joita on pidetty tärkeinä eri tutkimuskohteita valittaessa.

Ismo Söderling
tutkimussihteeri